

**VOORTGEZET
LEREN**

Een campagne van
VO-raad met Schoolinfo

Leerlingen motiveren
met toekomstgericht
onderwijs

Informatie

Innovatietraject **Voortgezet Leren**

Serie 2

Inhoudsopgave

Over het programma Voortgezet Leren.....	3
Inleiding.....	4
Bouwstenen van het innovatietraject.....	5
Bouwstenen op de school: wat vraagt deelname aan het innovatietraject?	6
Deelname aan de innovatiegroep.....	7
Verloop van het innovatietraject serie 2	8

Over het programma Voortgezet Leren

Het programma 'Voortgezet Leren: leerlingen motiveren met toekomstgericht onderwijs' wordt uitgevoerd door de [VO-raad](#) en [Schoolinfo](#). Centraal binnen het programma staat eigentijds en toekomstgericht onderwijs voor iedere leerling, in samenhang met personeelsbeleid en schoolorganisatie.

Het doel van het programma Voortgezet Leren is dat scholen concrete stappen zetten op deze thema's. De kennis en ervaring die wordt opgedaan binnen het programma, wordt vervolgens beschikbaar gesteld aan de hele vo-sector.

Het verhaal achter Voortgezet Leren

Scholen hebben de ambitie leerlingen voor te bereiden op de toekomst. Daarbij worden ze geconfronteerd met een snel veranderende samenleving, die steeds andere eisen stelt aan jonge mensen. Dat vraagt continue ontwikkeling van het onderwijs en de inrichting van de schoolorganisatie.

Toekomstgericht onderwijs is flexibel georganiseerd en biedt leerlingen ruimte om hun talenten optimaal te ontplooiën. Dat kan niet zonder goed personeelsbeleid en professionalisering van de schoolorganisatie.

De ontwikkeling die scholen doormaken, verschilt per school. Elke school maakt eigen keuzes en kiest een eigen invalshoek. Door te leren van elkaars ervaringen ontstaan er sneller nieuwe inzichten en werkende oplossingen. Daarin hebben leraar, teamleider, schoolleider en bestuurder allemaal een belangrijk aandeel.

Het programma Voortgezet Leren verbindt en faciliteert op het gebied van eigentijds en toekomstgericht onderwijs, de professionele schoolorganisatie en het creëren van samenhang tussen die beide.

Kijk voor meer informatie op www.voortgezetleren.nl.

Over de naam Voortgezet Leren

Binnen het voortgezet onderwijs is een ontwikkeling gaande waarbij steeds meer scholen de focus verschuiven van onderwijzen en doceren naar het leren van leerlingen. De naam Voortgezet Leren is een knipoog richting die beweging, en spreekt tegelijkertijd een duidelijke ambitie uit: dit is de richting die we uit willen. Het gaat daarbij niet alleen om het leren van leerlingen. Toekomstgericht onderwijs vraagt om continue ontwikkeling en dus om inzichten, kennis en inspiratie. Leren van en met elkaar op alle niveaus in de school, houdt die beweging op gang.

Daarnaast geeft de naam aan dat het gaat om een vervolgstap. Het programma Voortgezet Leren staat niet op zich, maar bouwt nadrukkelijk voort op de resultaten van eerdere projecten als Leerling 2020, Maatwerk en Stap 2, én op ontwikkelingen die scholen zelf al hebben doorgemaakt.

Inleiding

Het programma Voortgezet Leren faciliteert innovatietrajecten. Gedurende een jaar werkt de school aan een eigen ontwikkelvraag, passend bij de meerjarige ambities van de school. Daarvoor worden ondersteuning, experts en onderzoekinstrumenten beschikbaar gesteld vanuit het programma.

Doel van de innovatietrajecten is deelnemende scholen een stap verder brengen. Daarnaast bieden de trajecten inzicht in inspirerende aanpakken en wat er wel en niet werkt op het gebied van onderwijs- en organisatieontwikkeling.

Scholen geven aan dat leren met en van andere scholen hen verder helpt in het ontwikkelingsproces. Tijdens het innovatietraject delen scholen hun kennis en ervaring met andere scholen in een innovatiegroep. Het uitgangspunt is dat de scholen kunnen 'halen' en 'brengen'.

De [eerste innovatietrajecten](#) zijn in september 2019 van start gegaan en duren tot en met juli 2020.

De voorbereidingsfase voor serie 2 van het innovatietraject duurt van september 2019 tot en met december 2019. Tijdens deze periode vindt het intakegesprek plaats en de kennismakingsbijeenkomst met de andere scholen in de innovatiegroep. Het innovatietraject start in januari 2020 en duurt tot en met december 2020.

Naar verwachting start in september 2020 een derde traject.

Alle opbrengsten uit de innovatietrajecten (zoals ontwikkelde materialen, praktijkvoorbeelden en opgedane kennis) worden toegankelijk en bruikbaar gemaakt voor de hele vo-sector op onze website voortgezetleren.nl. Daarmee leveren scholen een bijdrage aan de verbetering van het onderwijs in brede zin. Door deelname aan het innovatietraject dragen de scholen bij aan signalering van thema's en mogelijke issues richting VO-raad en het ministerie van OCW.

In dit document vind je meer informatie over het innovatietraject van Voortgezet Leren. Voor vragen kun je mailen naar info@voortgezetleren.nl of bellen naar 030-2324880.

Projectteam Voortgezet Leren

Bouwstenen van het innovatietraject

Samen aan de slag met de ontwikkelvraag van de school

De school gaat gedurende een schooljaar met alle geledingen intensief aan de slag met een ontwikkelvraag die aansluit bij de meerjarige ambitie van de school.

Leren van en met elkaar

Onderdeel van het innovatietraject is uitwisseling met andere scholen in een innovatiegroep. Deze innovatiegroep komt regelmatig bij elkaar voor intervisie, uitwisseling en kennisdeling. De groep wordt gevormd op basis van het gekozen thema bij aanmelding of op basis van (een combinatie van) gedeelde ambitie, regio, ontwikkelvraag, ontwikkelfase of bestaand netwerk.

Procesbegeleiding

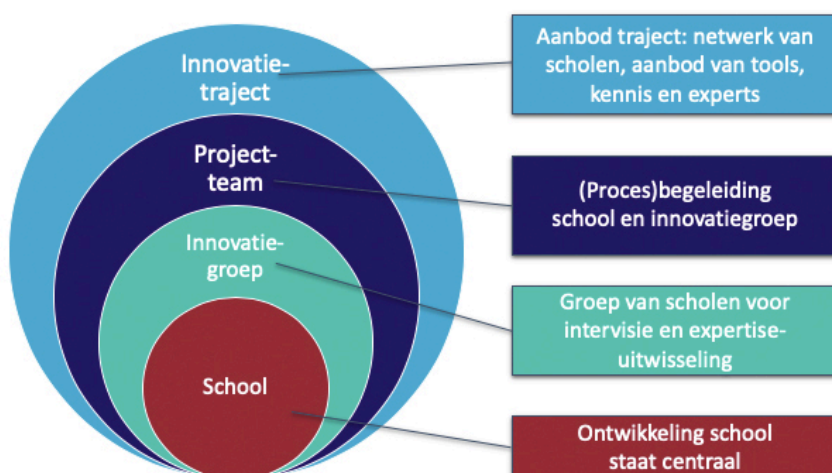
Voor de scholen is er procesbegeleiding vanuit het programma beschikbaar om tot versnelling en verbreding te komen. Dat bestaat bijvoorbeeld uit ondersteuning bij het maken en uitvoeren van een ontwikkelplan of ondersteuning bij de probleemanalyse en veranderaanpak.

Inzetten van externe kennis en expertise

Deelnemende scholen krijgen toegang tot (onderzoeks)instrumenten en kunnen een beroep doen op ervaringsdeskundigen en experts uit het veld.

Deelname aan het innovatietraject levert deelnemende scholen op:

- toegang tot kennis en expertise uit het veld;
- meer inzicht in de eigen schoolontwikkeling;
- breder draagvlak voor innovatie en ontwikkeling in de school;
- van en met elkaar leren, zowel binnen de school als tussen scholen;
- met collega's werken aan eigen professionalisering;
- uitbreiding van het netwerk van de school voor delen ervaringen en advies.

Schematisch overzicht van het innovatietraject

Bouwstenen op de school: wat vraagt deelname aan het innovatietraject?

Gedeelde visie

De school(leiding) heeft al een visie geformuleerd op de gewenste onderwijsontwikkeling of heeft deze ontwikkeling al in gang gezet. Het doel van het innovatietraject is om deze ontwikkeling te versnellen en/of te verbreden binnen de school.

Inzet van innovatieteam

Op iedere school wordt een innovatieteam gevormd, met daarin vertegenwoordiging van de verschillende doelgroepen (leraren, schoolleiders, teamleiders). Het innovatieteam wordt gefaciliteerd door de school met voldoende uren om de innovatie te realiseren.

Actieve deelname aan innovatiegroep

Van iedere school neemt minimaal één persoon als aanspreekpunt actief deel aan de bijeenkomsten van de innovatiegroep.

Steun voor deelname

Er is steun voor deelname van het bestuur, schoolleiding en betrokken leraren voor de deelname aan het innovatietraject. Bestuurder en schoolleider tekenen beiden de samenwerkingsafspraken.

Meedoen is delen

In het innovatietraject ontwikkeld materiaal en kennis wordt openbaar gedeeld met andere scholen en is toegankelijk voor de hele sector. Deelnemers zijn bereid om andere scholen actief te ondersteunen met opgedane kennis en ervaringen.

Deelname aan de innovatiegroep

Wat is een innovatiegroep?

Scholen die deelnemen aan een innovatietraject vormen met andere scholen een innovatiegroep. Deze groep wordt gevormd op basis van het gekozen thema of op de informatie uit de intake. Indelen van deze scholen kan op basis van (een combinatie van) ambitie, regio, ontwikkelvraag of ontwikkelfase. Een groep kan ook gevormd worden uit een bestaand netwerk.

Waarom een innovatiegroep?

Scholen in een veranderingsproces geven vaak aan het prettig te vinden om met andere scholen kennis en ervaringen uit te wisselen. Het is hoe dan ook waardevol om samen met collega's uit de sector kennis uit te wisselen en zich te ontwikkelen.

Planning en locatie

Gedurende het innovatietraject is het de bedoeling dat de scholen uit een innovatiegroep drie tot vijf keer bij elkaar komen. Dat betekent bij benadering:

- Startbijeenkomst: bij voorkeur vóór de kerstvakantie 2019
- Bijeenkomst 2-3: voorjaar/zomer 2020
- Bijeenkomst 4-5: najaar/winter 2020

Het projectteam van Voortgezet Leren plant zo spoedig mogelijk met de betrokken scholen van een groep deze data. De locaties worden eveneens in overleg vastgesteld; elke bijeenkomst vindt in principe op één van de scholen plaats.

Indeling groepen serie 1

Bekijk hier de [groepsindeling](#) van de eerste serie van het innovatietraject, schooljaar 2019-2020.

Verloop van het innovatietraject serie 2

1. Aanmelding/inschrijving

De school meldt zich uiterlijk 30 september 2019 aan voor deelname aan het innovatietraject. Scholen maken bij hun aanmelding een keuze voor een van de vier thema's die het meest aansluit bij de ontwikkelvraag. Er is beperkt plek voor scholen met een andere ontwikkelvraag. Voor beide soorten aanmeldingen geldt: vol=vol.

1.a Aanmelding op thema

De vier thema's waar uit gekozen kan worden zijn:

- **Formatieve cultuur:** veel scholen passen formatief toetsen toe in de klas, en met succes. Als je formatief werken wilt uitbreiden, dan krijgt de hele school hiermee te maken. Wat betekent formatief werken voor jouw organisatie en hoe creëer je een formatieve cultuur in jouw school?
- **Het organiseren van maatwerktrajecten:** veel scholen bieden al vormen van maatwerk voor leerlingen. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld versnellen, verbreden, verrijken, een vak op een ander niveau volgen of op een andere locatie. Wat mag wel en niet binnen de kaders van de wet? En hoe organiseer je zo'n maatwerktraject of breid je bestaande initiatieven uit?
- **Leerdoeldenken:** scholen zoeken regelmatig meer ruimte in het curriculum, bijvoorbeeld om maatwerk te kunnen bieden. Een optie is om met leerdoelen te werken. Maar hoe richt je je onderwijs in op basis van leerdoelen? Hoe organiseer je 'leerdoeldenken' in de hele school?
- **Flexibele onderwijsorganisatie:** scholen staan steeds meer voor organisatorische uitdagingen, zoals leerlingending of het omgaan met het lerarentekort. Hoe ga je om met deze uitdagingen en zorg je voor flexibiliteit in de school als organisatie?

1.b Aanmelding met andere ontwikkelvraag

Scholen kunnen zich ook aanmelden wanneer de ontwikkelvraag niet aansluit bij een van de vier thema's of wanneer zij zich als groep willen inschrijven. In beide gevallen wordt op basis van de gegevens uit de aanmelding gekeken welke mogelijkheden er zijn.

2. Intake

Tijdens de intake worden de ambities, ontwikkelvragen en fase van ontwikkeling van de school besproken.

3. Vormen innovatiegroep

Scholen die na de intake definitief mee doen, vormen samen een innovatiegroep.

4. Voorbereidende fase

De school gaat aan de slag met voorbereiden op deelname aan het innovatietraject en stelt het [ontwikkelplan](#) op. Tijdens de startbijeenkomst maken de scholen uit de innovatiegroep kennis met elkaar.

5. Uitvoering

Gedurende het kalenderjaar wordt het ontwikkelplan uitgevoerd. Daarnaast neemt de school deel aan de innovatiegroepen voor intervisie en kennisdeling, krijgt de school toegang tot (onderzoeks)instrumenten en kan een beroep worden gedaan op ervaringsdeskundigen en experts uit het veld.

6. Evaluatie en borging

Aan het einde van het schooljaar vindt evaluatie plaats en kan de ontwikkelingscyclus met een bijgesteld plan door worden gezet in het volgende schooljaar, maar dan zonder ondersteuning vanuit het programma. Stap 4, 5 en 6 worden na afloop van het innovatietraject zelfstandig herhaald in de school, waarbij borging van de ontwikkelingen in de schoolpraktijk een belangrijke rol heeft.

Schematische weergave innovatietraject

1. Aanmelding
2. Intake
3. Vormen groep
4. Plan
5. Uitvoering
6. Evaluatie

